

Станіслав Колокольніков: «Це своєрідна плата за право бути на сцені»

Вікторія Котенок

Станіслав Колокольніков (н. 1961) – український актор театру і кіно, заслужений артист України. Освіту здобув у Київському інституті театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого. По закінченні працював у Черкаському музично-драматичному театрі ім. Тараса Шевченка (1984–1987), в Експериментальному театрі-студії під керівництвом Володимира Пилипенка (1987–1989), у Київському театрі-студії «Драм-Антре» (1989–1993). З 1993 року – в Київському театрі «Колесо». За цей час створив 18 ролей, серед яких Давід в «Азалії» Іва Жаміака, Гриценко-Перепельця у «Пристрастях дому пана Г.-П.» за п'єсою «Сужена – не огужена» Олени Пчілки, Цилі Вебер і Шиканедер у «Жінках Моцарта» Фелікса Міттерера, Чоловік і Жінка у «Золотому драконі» Роланда Шіммельпфенніга, Саватій Гуска у виставі «Блаженний острів, або Отак загинув Гуска» Миколи Куліша та ін. Окрім того, паралельно грав у виставах Київського театру «Браво» (2001–2005) і Київської майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» (2007–2008). Знявся у понад 20 серіалах: «П'ять зірок» (2004), «Утьосов. Пісня довжиною в життя» (2006), «По закону» (2009), «Чудо за розкладом» (2016), «Невиправні» (2017), «Догори дригом» (2017), «Що робить твоя дружина?» (2017), а також у фільмі Кшиштофа Зануссі «Ефір» (2018).

У лютому 2019 року відбулася українська прем'єра містично-драматичного трилера Кшиштофа Зануссі «Ефір» (Україна, Польща, Угорщина, Литва). В ньому йдеться про лікаря, одержимого експериментами з ефіром, метою яких є полегшення болю, відкриття нових можливостей людського організму, а також маніпуляція поведінкою людини на початку ХХ ст. Загалом, про доведення могутності науки й відсутності Бога.

Фільм «Ефір» став дебютом Станіслава Колокольнікова в ігровому кіно. Він знявся в ролі католицького псевдосвященника, частково причетного до експериментів лікаря. Очевидно, як і головний герой, він теж є біженцем з іншої країни, адже служити церкві й Богові не його покликання. Це лише прикриття: він удає дуже схожого на нього чоловіка, який давно помер. Удаваний ксьондз є постійним клієнтом публічного дому і легко погоджується на пропозицію лікаря. Утім, незважаючи на брехню, якою оточив себе чоловік, він думає не лише про себе, а й про інших: зароблені гроші роздає простим людям, не знаючи, що цим прирікає їх на ув'язнення – усі купюри, що дав лікар,

Станіслав Колокольніков. Фото Дениса Драчевського.

виявляться фальшивими. Життя в постійній неправді призводить до того, що, замість вислухати сповідь лікаря перед страгою, священник сам починає йому сповідатися. Саме в цьому епізоді герой справжній – без удаваних масок і набутих манер поведінки служителя церкви. У його голосі та міміці суцільний відчай: він стомився від брехні, що поїдає його тіло, душу, життя. Своїми добрими вчинками він намагається спокутувати свої гріхи, та новина про фальшиві гроші повергає його в невимовний розпач. Тож очевидно, що після останньої зустрічі з лікарем чоловік або покінчить життя самогубством, або тікатиме далі.

«Зйомки відбувалися в Україні, Угорщині, Польщі та Італії. Мій перший знімальний день почався у Львові з фінальної сцени у в'язниці. Саме тоді я відвоював право на цікаву акторську роботу. Насправді я набагато глибше побачив свого героя, ніж це бачив режисер. Адже в театрі звик детально аналізувати своїх героїв. Сцена у в'язниці була вибудована так, що мене мали знімати зі спини, а голос мав звучати за кадром. Камера зосереджена лише на головному героєві. Режисер знімає всі епізоди одним планом, однією камерою і одразу цілим шматком. На репетиції я почав, як кажуть, тягнути ковдру на себе, і режисер розвернув мізансцену: в кадрі опинилися обличчя обох персонажів. Фільм заплутаний. Але це притча, а в ній не обов'язково має бути все зрозуміло й виправдано. Мій герой, наприклад, – авантюрист заради порятунку власного життя. Він нікого не зраджує, не обманює, лише такого самого як він, авантюриста-лікаря».

Не менш цікавою і теж містично-драматичною вийшла роль Тіресія у трагедії «Антигона» за Софоклом у Театрі «Колесо» (згадана вистава – Міжнародний театральний проект «Колеса» та афінської компанії *Art Syndicate*). Режисери – Ірина Кліщевська та Еммануїл Куцуреліс (Греція), художники – Марія Каламара (Греція), Світлана Заїкіна, Валерій Софронов і Світлана Павліченко – створили постановку відомої давньогрецької п'єси позачасовою і поза-

земною. У чорному, майже космічному просторі сцени – лише два кола-острівці: на першому – зорі й Чумацький шлях (висить на заднику, крутиться за годинниковою стрілкою), на другому – земля (по центру сцени, статична). На те, що події відбуваються на нашій планеті (у Давній Греції), вказують лише чорно-білі костюми героїв – довгі плаття (хітони) та накидки (гіматії).

Тіресій Колокольнікова – сліпий мудрець-провидець, який віщує людям волю богів, дозволяє собі давати поради царям, сперечатися і навіть засуджувати їх. Герой є самітником. Колись він посприяв тому, що Креонт став правителем Фів, а цього разу прийшов, аби застерегти від величезної біди, яку цар накликав на себе своїми вчинками. Сцена, де Тіресій пророкує майбутнє, є однією з найефектніших у виставі завдяки грі актора та звуко-світловим ефектам. Актор нагадує загадкового чарівника Гендальфа з фільму Пітера Джексона «Володар перснів: Братерство Персня».

Тіресію передувала ще одна таємнича, однак більш реалістична постать – Містер Паравічіні у детективі «Мишоловка» за Агатою Крісті (режисери Ірина Кліщевська та Марія Грунічева). Але цей герой у актора набув комічного забарвлення. Заможний італієць, що випадково потрапив до англійського пансіону через те, що його авто застрягло неподалік у сніговому заметі. Він виділяється своєю люб'язністю, манірністю, ввічливістю. І зовнішнім виглядом: коричневий модний костюм, метелик, перстень з дорогоцінним каменем, сережка у вусі, вишукані дрібнички. Вже немолодий, він дозволяє собі загравати з молодими. Одне слово: любитель жінок і краси. Мешканців пансіону Паравічіні приваблює своєю усмішкою, легкістю у поведінці, життєрадісністю, однак відлякує незапланованою присутністю, невідомою біографією і злегка загримованим лицем. Після появи сержанта поліції він стає серйозним і дещо стурбованим, мовчазним. Зрештою виявляється, що лише цей герой не має жодного стосунку до страшних подій останньої доби. Та публіка розуміє, що чоловік все-таки замішаний у якійсь іншій «нечистій» справі, тільки менш кримінальній.

Драматичні і містичні герої Колокольнікова є радше винятком, хоча приємним і довгоочікуваним для нього. Адже його зовнішні дані, типаж сприяли тому, що режисери бачили в ньому комедійних персонажів. І не даремно: його комічність органічна, природна і приваблива. Не кожному акторові на сцені вдається полонити публіку своєю харизматичною кумедністю і дотепністю. Це дар. Хоча сам актор переконаний, що його комедійність є напрацьованою (у зв'язку з невідповідністю внутрішніх і зовнішніх даних), своєрідною платою за право бути на сцені.

У Театрі «Колесо», де він працює вже 26 років, є ціла колекція ролей комедійного жанру: ласий до грошей, випивки та жінок актор провінційної трупи Жук («Шантрапа» Панаса Саксаганського), змучений і втомлений від лікування і процедур, люблячий батько і до безтями закоханий у власну дружину Арган («Уявно хворий» Жана-Батиста Мольєра), хитрий і потішний єврей Хаїм («У Києві, на Подолі...», або «Где ві сохніте бельйо» Миколи Янчука), глава

сімейства, турботлива мати п'ятьох доньок, розкішна світська дама і теща великого Моцарта Цілі Вебер («Жінки Моцарта» Фелікса Миттерера) тощо. За останню роль актор отримав кілька премій на вітчизняних і міжнародних фестивалях.

Одне з досягнень Станіслава у цьому жанрі – роль Саватія Савловича Гуски у виставі Марії Грунічевої «Блаженний острів, або Отак загинув Гуска» за п'єсою Миколи Куліша. Він створив образ украї розгубленого і наляканого переміною влади українського міщанина. Багато років він будував своє маленьке тихе затишне королівство і відчував себе в ньому щасливим сім'янином – коханим чоловіком і добрим батьком сімох дочок. І 23 роки в канцелярії були для нього блаженством, а не роботою. Та все це раптом через революцію починає зазнавати краху. У Гуски прокидаються страхи і жадоба, манія переслідування, через які він втрачає життєві орієнтири і доводить себе до божевілля. Спочатку він починає ховати свої набуті багатства у льох і на горіще, а потім вирішує тікати. Куди? На безлюдний острів! Разом з усім жіночим почетом. Колокольніков переляканого Саватія Савловича грає серйозно, гостро, пронизливо, викликаючи в публіці сміх і співчуття.

«Чимало акторів згадують про своє перше знайомство з театром і те величезне враження, яке він справив на них. У мене такого не було. Театр увійшов в моє життя буденно, без потрясінь. Моя мама, яка віддано й широко любила театр, рішуче виштовхнула мене на сцену. З шести до шістнадцяти я брав участь у літературних композиціях, грав у виставах зайців, піонерів, чарівників, у старших класах – серйозніші ролі у творах Шевченка, Горького. Загалом, це не я виступав. Це була моя мама, і вона мною пишалася. І після школи я зрозумів, що нічого, крім цих виступів, не вмю і головне – не хочу. Шлях був тільки один – до театрального інституту. «Хіба це проблема? – подумав я. – З моїм акторським "багажем"! Та я заллю цей театр сльозами!» А далі – два роки сліз, два роки екзаменів. Фрази: «У вас несценічна зовнішність», «Якщо будете так читати, ви не вступите», «У вас зайва вага», «Ви недостатньо володієте українською мовою». І от у 1980 році я таки вступив. Чотири роки безмежного нестримного щастя. Згодом уяглися зайві емоції, розсіялися страхи, пройшли сумніви. Саме керівник курсу, Михайло Юрійович Резнікович, порадив мені брати драматургію легку, іронічну та життєрадісну, яка підходить до мого типуажу. Тож театр усміхнувся і сказав мені: «Блазень! Утім, будь-який артист має свою публіку». Ну а далі були роки пошуку свого театру. Поки я не зузупинився в «Колесі», яке мені ідеально підійшло».

Заряджається Колокольніков від цікавих пропозицій або хорошого гонорару. Найкращий відпочинок для нього – господарювання по дому, зустріч з друзями. У житті намагається якомога менше зраджувати себе, професію і не робити вчинків, через які доведеться жалкувати. Нині репетирує в «Колесі» роль Мархоцького, тата нареченого в комедії «Сильне почуття» за Іллею Ільфом та Євгеном Петровим (режисер – Марія Грунічева). Незмінною залишається його мрія зіграти шекспірівського Короля Ліра.